

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čeku, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19
Oglas po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašerna ulica št. 4

Kongres štednje

lahko imenujemo mednarodni kongres hranilnic, ki se je vršil sredi tega meseca — za našo javnost skoro neopazeno — v Londonu. Na kongresu so se razpravljala v prvi vrsti vprašanja, kako povzdigniti štednjo v splošnem, ne torej toliko, kako naj štedi poedinec, da zaseda ekzistenco sebi na starost ali otrokom, ampak vprašanja štednje sploh kot izredno važne komponente v narodnem gospodarstvu. Vedno bolj v prodora prepričanje, da ni glavno za narode in države, da kapitalisti zbirajo in ustvarjajo kapitale, ampak da širše mase prebivalstva ustvarjajo kapitala, ki jih štedijo. Od tega je odvisno blagostanje narodov. Ustvarjanje kapitala na podlagi štednje se ne sme omejiti na razmeroma majhen krog onih, ki veliko zaslužijo ali imajo premoženje. Štednja v vseh slojih prebivalstva pa je mogoča šele takrat, ako se je v njih na eni strani utrdilo prepričanje o potrebi štednje, in ako je na drugi strani vsakdo za svoje delo primerno plačan.

Finančni minister Anglije, ki v pogledu štednje zlasti zelo napreduje, gospod Snowden, je otvoril navedeni kongres z zanimivim opisom angleškega sistema štednje in pokazal na njegove velike uspehe vključno nizki obresti in meri za vloge. Obširno se je tudi bavil z vprašanjem, ali štednja ogroža preživljanje delavca, ker je to vprašanje posebne gospod. važnosti za vse države. Snowden trdi, da štednja pomeni trošiti, istočasno pa ustvarjati za daljšo dobo povolnejše pogoje za življenje in delo. Odločno zanika Snowden, da bi štednja zniževala življenjski standard delavca.

Na kongresu se je razpravljalo o raznih metodah štednje. Zlasti zanimivo je bilo Snowdenovo poročilo o takozvanih »saving certificates«, ki so uvedeni v Angliji. To so certifikati hranilnic, ki se glase na en funt šterlingov (20 šilingov). Prodajajo se po 16 šilingov, po 10 letih pa hranilnica izplača za nje nominalno vrednost (1 funt ali 20 šilingov). Obrestna mera je komaj 2.5%. Vključno temu pa je povpraševanje po teh certifikatih tako veliko, da je dozdaj prodanih že nad 900 milijonov. Naše jugoslovenske hranilnice bi storile dobro delo v interesu smisla za splošno štednjo, ako bi skupno uvedle nekaj podobnega.

V drugi vrsti se je na kongresu zlasti tudi razpravljalo o vzbujanju globljega smisla za štednjo pri šolski mladini, ki je v vsakem pogledu najlažja za splošno štednjo, s široko mrežo depozitnih blagajin, s prevzemanjem vlog v stanovanjih vlagalcev, potem rednih posetov vlagalcev na domu ob gotovih dneh (ko dobi mezdo ali mesečno plačo) ter s prevzemanjem vlog v času, ki je za vlagalce najugodnejši. Na Anglijskem so v novejšem času uvedli

Briandov padec

PREDSEDNIK REPUBLIKE SPREJEL DEMISIJO. — BOJAZNI V ANGLIJI IN NEMČIJI, DA BI SE POLITIKA FRANCIJE IZPREMENILA.

PARIZ, 23. oktobra. Ministrski predsednik Briand je podal včeraj demisijo celotnega kabineta, ker je zbornica z 11 glasovi proti njegovi volji sklenila, da naj se prične razprava o Youngovem načrtu in o francoski zunanji politiki. Predsednik republike Doumerque je sprejel demisijo in poveril Briandovi vladi provizorično vodstvo vladnih poslov, dokler ne bo imenovan novi kabinet.

Današnji jutranji listi ne prikrivajo velikega presenečenja radi nepričakovanega padca Briandovega kabineta, pri čemur pa obenem naglašajo, da bo kriza sicer kmalu rešena, čeprav bo spojena z velikimi težavami. Večina, ki je včeraj vrgla kabinet v zbornici, namreč nikakor ni sposobna, da bi prevzela vladno, ker gre le za slučajno večino. S komunisti so glasovali za nezaupnico tudi radikalni socialisti in republikanski socialisti, slednji že iz načelnih razlogov.

Iz krogov, ki so v zvezi z ministrskim predsednikom Briandom, se zahtuje, da Briand nikakor ne bo hotel več prevzeti vodstva vlade, pač pa bi bil še pripravljen voditi zunanje ministrstvo. Najresnejši kandidati za ministrskega predsednika so trenutno: notranji minister Tardieu, minister Loucheur in bivši generalni komisar v Maroku, Steeg.

Predsednik Doumerque je sprejel danes zborničnega in senatnega pred-

sednika, predsednika parlamentarnih odborov in posameznih frakcij.

LONDON, 23. oktobra. Angleško časopisje obširno razpravlja o demisiji Brianda in naglašja, da bi mogla Briandova izločitev iz politike postati usodna ne samo za Francijo, temveč tudi za vso Evropo. Brez izjeme je namreč treba priznati ogromne Briandove zasluge za evropski mir. Njegov padec v trenutku, ko gre za stabilizacijo Evrope, more spraviti v nevarnost vso mirovno politiko. Organi javnega mnenja upajo, da nova francoska vlada haaške sklepe ne bo spravljala v nevarnost.

BERLIN, 23. oktobra. V Nemčiji nikdo ni pričakoval, da bo Briand tako nepričakovano strmoglavljen. Listi napovedujejo deloma zopet Briandov povratek na vladno, deloma pa izražajo domnevo, da bo novo vlado sestavil Tardieu.

»Vorwärts« se čudi, kakšni razlogi so bili pravzaprav merodajni za glasovanje francoskih socialistov proti Briandu. List izraža bojazen, da bi moglo priti do izpremembe zunanje politike Francije. Sedaj obstoja namreč velika nevarnost, da bi nova vlada haaške sklepe preveč tesnoročno tolmačila.

»Deutsche Tageszeitung« pa povdarja, da se more Francija z gotovo izpremembo vlade izpremeniti v popolnoma nezanesljivega in nepreračunljivega pogodbenika.

Atentat na čilenskega predsednika

PARIZ, 23. oktobra. »Agence Havas« poroča iz Santigsa de Chile, da je neki anarhist izvršil atentat na čilenskega državnega predsednika, generala Ibáñeza. Oddal je nanj dva revolverjska strela, ki pa sta k sreči zgrešila cilj. Po eni verziji je atentator pobegnil, po drugi pa je bil aretiran.

Zaleski pride v Bukarešt

BUKAREST, 23. oktobra. Poljski zunanji minister Zaleski prispe jutri semkaj. Na kolodvoru ga bo sprejel rumunski ministrski predsednik Maniu z vsemi v Bukarestu navzočimi člani vlade in šefom generalnega štaba, Opoldne bodo Zaleski gost Manieua, nakar se bodo vršile važne konference. Jutri zvečer priredi regentski svet na čast Zaleskemu banket, v petek pa bo Zaleski gost zunanjega ministra Mironesca in parlamentarnega predsednika. Kakor se zahtuje, bodo pri tej priliki podpisane važne pogodbe političnega in gospodarskega značaja, predvsem pa pogodba o razsodišču.

še novo metodo, ki obeta znaten uspeh: hranilne avtomate. Ti se postavljajo po ulicah in za vsote, ki se vržejo v avtomat, dobi vlagalec takoj na posebnem listu avtomatski štampiljirano potrdilo. Avtomati seveda prispejo pa tudi zelo praktični, ker se privlačijo publiko že kot nekaj novega, štedi mnogo na času za pot v hranilnico in ker vlagatelj ni vezan na gotov čas uradnih ur ter na gotov kraj, disarne hranilnice.

ZNIZANJE VOJAŠKE SLUŽBE NA ČESKOSLOVAŠKEM.

PRAGA, 23. oktobra. Brambni minister Viškovsky je na svojem volilnem shodu v Pragi napovedal znižanje vojaške službe od poldruga leta na eno leto. Naglašal je, da bo v tem oziru z vso odločnostjo nadaljeval stremjenja svojega prednika, ministra Udržala in izdal vse potrebne ukrepe, da bodo izpolnjeni pogoji za znižanje vojaške službene dobe. Obenem se namerava izboljšati gmetni položaj dalje službe in poskrbeti tudi za nje tudi po vojaškem službovanju. Finančno te odredbe nikakor ne bodo obremenile proračuna, ker se bo na drugi strani zelo varčevalo in doseglo znatne prihranke. Znižanje službene dobe ni več problem, temveč aktualnost. Že eden prihodnjih letnikov bo deležen teh olajšav.

ALJEHIN - BOGOLJUBOV.

BERLIN, 23. oktobra. Sedemnajsto partijo je dobil Aljehin že po 33. potezah. Aljehin ima sedaj 8 dobljenih partij, Bogoljubov 4, remis pa je končalo 5 partij. Berlinska serija matcha med obema tekmovalcema za naslov svetovnega šahovskega prvaka je s tem končana. Prihodnja partija se bo vršila dne 26. oktobra v Haagu.

Pri nas seveda marsikaj ne bo mogoče, kar je možno v Angliji, mogoče pa je, da v večji meri nego doslej in bolj sistematski — ne samo z inserati denarnih zavodov, ampak zlasti tudi s temeljitim poučevanjem naroda o smislu in potrebi štednje! — obudimo v našem narodu spoznanje velikega problema štednje, ki je mnoge narode dvignila na veliko višino gospodarskega blagostanja in napredka.

Morala gospe Dulske

Komedija v treh dejanjih. Spisala Gabriela Zapolska, prevel Fran Kobal, zrežiral Vlado Skrbinšek.

Zapolske »Morala gospe Dulske, ki se je v torek zvečer po dolgih letih zopet uprizorila v našem gledališču, ni komedija tiste sorte kakor »Cerkvena miš.« V njej je mnogo neprisiljene komike, a polna je tudi tragike in jedke satire na ono malomeščansko lažimoralo, ki ji je samo do lepega zunanega videza, v bistvu pa je gnila in smradna. Tipična predstavnica in zastopnica te »morale« je gospa Dulska, ženska z vsemi laživrlinami napačne vzgoje, katero skuša z vsemi pripomočki vcepiti tudi svojim otrokom, sinu Zbyszki ter hčerama Hesji in Njelli.

Podobna Dulski, toda na drugačen način, je njena nečakinja gospa Juljaszeviczeva, ki igra v komediji vlogo diplomatije. Obenem pa tvori vendar tudi ne kakšen prehod na zunanji svet, ob katerega trči »morala« gospe Dulske. Ta svet tvorijo: najemnica, služkinja Hanka in perica Tadržahova.

Režiser g. Skrbinšek je delo dobro doumel, poglabil se je v idejno in tehnično bistvo stvari ter postavil komedijo na oder zelo plastično tudi v vseh značilnih podrobnostih. Prav tako je pravilno zasnovala Dulska naša stara znanka ga. Stefa Dragutinovičeva, ki je pred leti dosegla v tej vlogi svoj največji uspeh. Vendar njena sicer močna igra tokrat ni bila vedno dovolj enakomerno notranje prežeta; poleg zaokrožene celote je pokazala tu in tam nekaj šibkejših detajlov, ki jih je zabrisala s svojo izvrstno teatersko rutino, da je bila naposled vendar resnična stara Dulska. Kakor režisersko, tako je dobro pogodil g. Skrbinšek tudi igralsko nalogo ter nam prikazal mladega Dulskega v vsej razdvojenosti velikega notranjega spora med svojo malomeščansko privzgojeno in podedovano miselnostjo in med boljšim hotenjem duše, ki si želi oproščenosti za nova pota. Z izredno intuitivnostjo se je živela gđ. Kraljeva v bolešno, čisto in plemenito naivno Mjelo. Podala nam jo je tako pristno doživljeno, kakor malokatero drugo v galeriji kreacij svojih ženskih vlog. Njeno nasprotje je bila lahkomiselna, a z miselnostjo matere prežeta Hesja gđ. Udovičeve. Gđ. Udovičeva se je tu pokazala kot talentirana dramska igralka in bi jo radi še večkrat videli. Prav tako je presenetila tokrat gđ. Savinova s svojo diplomatsko Juljaszeviczevo. Igrala je z elanom in pokazala, da ji take vloge »ležijo«. Vseskozi doslednega »pantofelheda« je zasnoval g. Rasberger v vlogi Dulskega; močan talent je pokazala gđ. Pečarjeva kot najemnica, dočim je gđ. Starčeva kot služkinja Hanka malo preveč pretiravala, posebno v prvem dejanju. Res je, da je Hanka preprosta punčara s kmetov, toda to bi se dalo podčrtati tudi drugače, brez odurnosti glasu in kretnjah, ki so včasih odbijale. Mnogo bolj je pogodila Hanka v drugem in deloma v tretjem dejanju. In končno Tadržahova, perica, Hankina botra — ga. Zakrajškova. Poleg Mjelle gđ. Kraljeve je bila to najpopolnejše zasnovana in odigrana vloga. Originalna v maski, mimiki in govoru je ustvarila tu ga. Zakrajškova umetnino, s katero bi se lahko pokazala na vsakem odru.

Diplomski izpit.

Na ljubljanski filozofski fakulteti je dne 22. t. m. položil gosp. Čiro Arko, bivši gojenec mariborske državne gimnazije, diplomski izpit iz skupine za germansko filologijo. Čestitamo!

Po mariborskih ulicah

URE — JAVNA STRANIŠČA — USAHLI KOSTANJ — STARINSKO ZIDOVJE — AVTOMOBILI — MAVRIČNE HIŠNE BARVE — KAVARNE IN HOTELI.

Prepričal sem se g. urednik, da je marsikdaj prav dobro, ako se kedaj oglašim v »Večerniku« in malo pokritiziram razne nedostatke v našem sicer lepo se razvijajočem mestu. Marsikaj nelepega je že izginilo in mi je vselej dobro delo, ko sem opazil, da je padla moja beseda na rodovitna tla.

Tako na primer sem glasno klical vsaj po eni električni uri, ki naj bi bila kaži-pot za razne javne malopridnice, ki se tudi ure imenujejo. Moja želja se je izpolnila v nemalo zadoščenje celokupnega meščanstva. Električna ura stoji na Aleksandrovi cesti, frančiškanska in stolna ura jo precej ubogata in je v tem oziru zavladala v mestu hvalevredna enotnost. Pa je mestni magistrat še več storil: obljubil je kar še tri električne ure na raznih točkah v mestu, kar bo imelo seveda neljubo posledico, da se marsikdo, ki se bo pozno v noč vračal k penatom, ne bo mogel več boljši polovici izgovarjati, češ, da ni vedel koliko je ura, da ure slabo gredo, itd.

Silno mikavna je zadeva javnih stranišč. Komaj so se duhovi pomirili radi »vodnjaka« pred frančiškansko cerkvijo, že je nastal hrušč in trušč radi prenesene vespazijanske hiše pred mestni park. Zakaj da so posekali tisto mično skupino smrek okoli nekdanjega starega in sedaj novega stranišča? Lepe so bile, zakrivale deloma tisto »sramoto«, nikomur niso bile na poti itd. Vi moji ljubi nergači! Ali imate tako malo estetičnega čuta in zmisla za lepoto? Ali hočete luč pod lonce skriti, dragocenost na smetišče vreči? O sancta simplicitas! Ali ne vidite, da je tista hišica v švajcarskem (?) stilu lepa? da je na novo prepleškana? da je umetno s pločevino in katranizirano lepenko krita? da jo bo razsvetljevala električna luč? In ta vrednota naj bi se poskrila za smreke? Z vami se v tej zadevi ne bom kregal! Sicer pa boste gotovo umolknil, ko se zasade tamkaj okoli same eksotične rastline, po največ afrikanke, kaktusi, ki ne bodo stavbe zakrivali, pač pa jo spravili do prave veljave, kakor krasno sliko krasen okvir. Punctum!

Pa ne le v estetskem oziru napredujemo, mesto skrbi tudi za dušni blagor svojega prebivalstva, vodeč ga celo do mističnega razmišljanja. Iz katerega drugega vzroka pa naj bi stal že dve leti pred hišo št. 14 v Maistrovi ulici suhi kostani, ki tako žalostno moli svoje suhe veje proti sinjemu nebu? Vse krog njega je v poletju bujno živelo, le oni je stal tam kot simbol smrti in spominjal vsakega mimoidočega na — minljivost tega sveta in vsega kar je na njem. Ali ni naravnost ginljiva ta nežna skrb vzdržavateljev mestnih drevoredov za vzbujanje misli in hrepenenja po večnosti v srcih inčače v tem oziru precej lahkomi-selnih Mariborčanov?

Pa tudi nekaterim posestnikom v Mariboru leži prav tesno ob srcu zunanje lice mesta. Že do grla siti teh večnih novotarj, ki uvaja in uveljavlja na vseh poljih vsiljivi modernizem, skrbje prav po očetovsko za to, da vsaj nekateri centralni mestni deli ne izgube patine srednjega veka. Nič jim ni prav, da so n. pr. v začetku zgornje Gosposke ulice kar trije vrtni zidovi prenovljeni, nič jim ne diši, da izginja starinski »Črni orel«, da izginjajo nizke stavbe z visokimi strehami, zato goje do skrajnosti svojo konzervativnost, kjer jim ta presneti duh časa ne more do živega! Vsaj spomin na dobre stare čase naj ostane! En tak spomin je vsekakor oni zid (gospodarja mu ne vem) v Slovenski ulici, ki se kratkočasno vleče na levi strani od Barvarske ulice do Gledališke ulice in ne bi bilo prav, da bi ga človeška roka preoblikovala, naj ga raje zgrize zob časa. Avtomobili naj pazno vozijo ob njem, kajti je manj trden kakor ograja na državnem mostu in pri-petila bi se v tem slučaju nezgoda zidu in ne avtomobilu, kar bi bila vsekakor večja škoda. Skrb za starožitnost je lepa poteza! Sicer pa vpije po polirju, seveda zid in ne poteza!

V zadevi avtomobilov bi trebalo tudi nekaj zabeležiti! Kar milo se stori človeku, kako lepo počasi vozijo po mariborskih ulicah. Strah pred policijo je lepa

reč, še lepši pa je strah pred nerahlimi poljubi s trdnimi ograjami, čvrsto zidanimi stenami itd. Žal le, da je bila ta šola predraga in da se vsaka taka lekcija prehitro pozabi. Sicer kolne marsikateri šofer v svoji grešni duši, ko mora po mestu voziti z 20 mesto z običajno 60 kilometersko brzino. Hudobnež je te dni govoril celo o neki demonstraciji; trije šoferji so baje avto po Aleksandrovi cesti postiskali, češ policija le glej, kako počasi vozimo! Svarimo lahkomi-selnike pred sličnim početjem, ker je v današnjih časih vsaka demonstracija prepovedana. Sicer pa je bila ona kišta baje pokvarjena in ni marala z lastno močjo z mesta.

Pa še druge čudne stvari se dogajajo po mariborskih ulicah. Hiše izpreminjajo barve na izredne načine. Ena rdi kakor na grehu zasadena devica, druga je zopet lepo nežno rožno barvna, zopet druga rumeni kakor stara škatlja od zavisti, da je mlajša prijateljica moža dobila, ena pa v Gosposki ulici, je krasno strupeno ozelenela. Prav tako, le izogibljivo se dolgočasni enoličnosti, četudi prevelika pestrost včasih prav nemalo v oči bode in je vsako pretiravanje grdo.

Prav ugoden utis napravita na tujca in meščana dve novi ustanovitvi, ki ju menda kronika še ni zabeležila. Sta to oba trgovska paviljona ob Trgovskem domu in na Trgu Svobode na nekdanjem vrtu Scherbaumove palače. Maribor bo s tema dvema stavbama zaenkrat nasičen s trgovinami in izložbami, je pa dobil po njih vsekakor precej velemestno lice.

Kdor bi primerjal naše kavarne pred desetimi leti z današnjimi, bi prišel tudi do razveseljivih zaključkov. Astoria, Jadran, Central se blešče v svojih novih opremah in šušlja se po mestu, da je tudi Velika kavarna v štadiju preporoda. Torej kavarni, in sicer lepši, bo imel Maribor kmalu v izobilju, kakor bo tudi povoljno rešeno vprašanje tujskih sob, čim bo dograjen hotel »Črni orel«.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 23. oktobra. Zaprto.
Četrtek, 24. oktobra ob 20. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ab. C. Kuponi.
Petek, 25. oktobra. Zaprto.
Sobota, 26. oktobra ob 20. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Delavska predstava.
Nedelja, 27. oktobra ob 20. uri »Morala gospe Dulske«.
Ptujski gledališki abonma. Še enkrat opozarjamo na razpisani gledališki abonma. Abonente sprejema g. M. Plevnik vsak dan od 15.—16. ure izvzemši nedelje. Cene so napram dnevnim cenam nizke in se naj blagovoljijo abonente čimprej prijaviti.

Zdravniška služba Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Vsem članom ekspoziture ljubljanskega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru in njih upravičenim svojem! Vsled silnega navala bolnikov v dopoldanskih urah je bila ekspozitura pri morana preurediti ordinacijske ure, ki so odslej kakor sledi: Od 7. do 9. ordinira za kirurške slučaje g. dr. Ludvik Novak, od 9. do 11. ure g. dr. Zakrajšek Karol, od 11. do 13. ure ordinira gg. dr. Zingast Teobald in dr. Sekula Jože, od 13. do 15. ure po g. dr. Alfons Wankmüller. Slednji štirje ordinirajo za splošno medicino. Šefzdravnik g. dr. Jankovič Franjo vrši samo nadpoglede, za to ga ni posecati v drugih slučajih. Dr. Valjavec Valerija ordinira od 9½ do 11. ure za otroške bolezni. Vsa navedena zdravniška služba se vrši v uradnih prostorih na Slomškovem trgu št. 6. Razn navedenih zdravnikov zdravijo še uradove člane in njih upravičene svoje sledeči specialisti: Za venerične in kožne bolezni primarij g. dr. Robič Hugon, Kamniška cesta št. 2., za očesne, ušesne in bolezni v vratu primarij g. dr. Dernovšek Janko, Orožnova ulica št. 2., za rentgenološke preiskave pa g. dr. Matko Ivan, Gregorčičeva ulica 12. —

Za jesen in zimo KARO-čevlje. VI.

Mariborski in dnevni drobiž

II. letalski miting v Mariboru

V nedeljo popoldne priredi mariborski Aero-klub veliki letalsko-akrobatski miting z najzanimivejšim sporedom, ki ga bodo izvajali prvovrstni piloti tvrdeke Kaizenstein-Raab na štirih aeroplanih.

Zanimanje za velikopotezno prireditev je vzvalovalo vse mesto. Kratka produkcija inž. Raaba, ki jo je izvedel nad državnim mostom včeraj popoldne, je izzvala v gledalcih veliko navdušenje, kajti nihče od Mariborčanov še ni bil priča tolike drznosti v zraku, kakor si jo je dovolil včerajšnji akrobat.

Toda smelo lahko trdimo, da je to samo neznamen del programa, ki ga bo občinstvo deležno v nedeljo.

Nemški piloti: Raab, Katzenstein in Knopf so bili s prejemom v Mariboru izredno zadobljeni in obljudujejo, da bodo tvegali vse, samo da zadovoljijo v čim popolnejši meri obiskovalce prireditve.

Včeraj popoldne je prispelo letalo »Jutro«, ki se je v večernih urah dvignilo nad mesto, danes okrog 13. pa je z vrstolomnostmi zabavalo Mariborčane na državnem mostu.

Na včerajšnji seji Aerokluba je bil določen točen spored: Borbe v zraku, lov za baloni z mrežami, akrobatski poleti posameznih letal in skupin, drzne produkcije telovadca Kellnerja na krilih letala in pod trupom. Odlični gostje pa pripravljajo še posebno presenečenje, ki ga Ljubljana ni bila deležna in bo napovedano šele dan pred mitingom. Letalsko popoldne bo pričelo že ob pol 14. na tezenskem vežbišču. V dneh pred prireditvijo pa bodo letalci prirejali propagandne polete tudi v okolico.

Največje podjetje v Sloveniji prehaja v narodne roke

Občeznana angleška družba The Central European Mines Ltd., lastnica velikega svinčenega rudnika v Mežici, je skozi dve leti opustila prijavo svojih rudoslednih pravic, na katerih takorekoč bazira vse njeno podjetje. Zato je te rudo sledne pravice rudarski urad v Celju družbi zakonitim potom tudi brisal. Ob enem s tem je pa te rudosledne pravice zasegel oziroma prijavil v svojo korist domači podjetnik, kateremu bi moral rudarski urad v Celju te pravice tudi izročiti na podlagi jasne razsodbe upravnega sodišča v Celju z dne 25. septembra. Kakor znano, so v tem upravnem sodišču najbolj priznani juristi, vsled česar ne moremo razumeti, zakaj rudarski urad še do danes ni zadostil tej razsodbi ter je iz lastne inicijative apeliral še na državni svet, ki pač ne bo mogel z ozirom na obstoječe zakone na tem ničesar več spremeniti. S tem se takorekoč otežkoča domačemu podjetniku, za katerim stoji moč na finančna grupa, da zamore formirati domačo družbo, ki si je nadela nalogo, prevzeti celo obratovanje rudnika v svoje roke, in se indirektno podpira tujce, ki izkoriščajo naše prirodne zaklade samo sebi v korist, dočim sme naša raja samo delati in zaslužiti le toliko, da od tega živi. Da se stekajo milijoni podjetja v tujino, od tega ima namreč naše narodno gospodarstvo bore malo. Apeliramo tem potom na naše oblasti, da posvečajo našim domačim podjetnikom več pažnje in da ne ščitijo koristi tujcev tudi tam, kjer je to popolnoma nepotrebno. Kajti če Angleži niso pojili vrednosti svojih pravic in jih pustili dve leti neprijavljene, zakaj naj bi jih za to njihovo malomarnost naše oblasti še podpirale in s tem oškodovale domačega podjetnika, ki je uvidel vrednost teh pravic in jih priglasil zase zakonitim potom. Razsodbo upravnega sodišča v Celju moramo le pozdraviti in želimo, da pride gornje podjetje, ki daje 1% svetovne produkcije svinca v res narodne roke. Apeliramo tem potom tudi na naše narodne zavode, da pripomorejo našim domačim podjetnikom, ki se bavijo z izkoriščanjem naših prirodnih zakladov, kjerkoli je kak izgled, da je podjetje rentabilno in ne puščajo tega tujcem, katerim je dobrobit našega naroda postranska stvar.

Hilmen.

G. Hinko Koren, privatni uradnik, se je poročil včeraj z gospico Karolino Kolol, hčerko mesarja in gostilničarja na Meljskem hribu. Bilo srečno!

Pogreb zadnje žrtve avtomobilske nesreče na državnem mostu.

Včeraj popoldne se je vršil pogreb Franca Radovana Vrhunca, ki je po 10-dnevnem trpljenju izdihnil. Udeležba je bila izredno velika. Pogrebne svečanosti je opravil prota g. Trbojevič, pevski zbor pravoslavne cerkvene občine pa je zapel večnolepo »Vigred« in »Blagor mu«. Poleg številnega občinstva je prispela na pogreb tudi deputacija »Peruna«, čegar član je bil pokojnik, nadalje zastopstvo trgovskega gremija in zastopniki pravoslavne cerkvene občine. Zadnji akt pretresujoče avtomobilske tragedije je napravil na vse prisotne zelo globok vtis. Naj bo Franju Radovanu Vrhuncu lahka zemljica slovenska!

Aeroklub »Naša krila« v Mariboru

prosi vse gostilničarje in obrtnike, ki bi se zanimali za postavitev šotorov na Tenzu ob priliki nedeljskega mitinga, naj pošljejo ponudbe društvenemu blagajniku v Ljublj. kreditni banki. Brez dovoljenja Aerokluba ne bo nikomur dovoljena postavitev šotorov, oz. prodajati kar si budi.

Pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru ima namesto v petek, ko bo koncert slovaških učiteljev, v četrtek zvečer skupno pevsko vajo.

Zadnja pot S. M. Uršule Gosakove.

Včeraj popoldne so ponesli k zadnjemu počitku S. M. Uršulo Gosak, šolsko sestro, ki se je skozi 25 let posvetila vzgoji deklet. Skromna, a kot čebela delavna in marljiva redovnica je bila kljub svojemu poklicu splošno znana osebnost in zelo priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. — Zbor gojenk je zapel s srebrnimi glasovi »Nad zvezdami«, nakar so krsto med pogrebnimi molitvami spustili v družbeno grobnico, v kateri je že 9 krst pokojnih redovnic.

»Črni orel« pod streho.

Na vogalu Grajskega trga in Slovenske ulice je Zemljičeva zgradba (Črni orel) zrasla do vrha. Smrečica vrh zidu pravi, da je zidovje doseglo svoj višek in da bo tretji del kmalu tudi pod streho. Poslopja se bližajo svoji porabi. Z delom se žurijo, zakaj zima se bliža z naglimi koraki. Vreme ugodno za stavbenike.

Preprečen vlom pri Sv. Duhu na Starl gorl.

Včeraj je bila mariborska policija obveščena, da je bil pri Sv. Duhu na Starl gorl pri St. Jurju ob Ščavnici poizkušena drzen vlom pri trgovcu Ivanu Klobasi.

K Sv. Duhu se je takoj odpeljal z avtom daktiloskop Grubin s policijskim psom in ugotovil naslednje:

V noči od 21.—22. tm. ob 2. je neznan storilec strl na pročelni strani stekla v oknu, ki vodi v trgovino Ivana Klobasa. Načrt je izdelal prav skrbno in najprej namazal stekla s sveže-žganim apnom, da bi preprečil žvenket steklenih drobcev. Kljub temu pa je ropot prebudil iz sna trgovca, ki je takoj vstal in v spodnji obleki odšel s samokresom v roki v trgovino.

Med tem je zločinec strl tudi notranje steklo in odprl obe okenski krili ter pričel lezti v trgovino. V temi pa sta odjeknila dva revolverjska strela in vlomilec je pobegnil v noč ter pustil pod oknom sekuro in tesarsko spono, s katero je vdobil obe stekli. Na najdenem vlomilskem orodju je policijski pes takoj izvolal sled, vodil okrog hiše in nato krenil k sosedu, kjer so zaposleni razni mi-zari. Sosed, cerkovnik K. F. je takoj pri-znal, da sta sekira in spona njegovi, tajil pa je, da bi bil on poskušal pri Klobasi vlomiti. Ker pa je vendar nujno osumljen zločina, so ga orožniki aretirali. Zadevo pa bo pojasnila nadaljna preiskava. Kake namene je imel vlomilec s sekuro, se ni moglo dognati. —

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefovo« vodo, ker odpravi zastajanje v žilod-čnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. — »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Somboteljska iredentistična centrala

SREDIŠČE MADŽARSKE AKCIJE ZA PREKMURJE IN GRADIŠČANSKO. — ORGANIZACIJA IN DELO CENTRALE. — POTREBA PO PROTIKACIJI.

Ko se je naše Prekmurje pripravljalo na proslavo desetletnice osvoboditve, so prišli iz Sombotelja tisoči letakov, v katerih so se pozivali naši ljudje, naj se priložnosti ne uide in naj v znak žalosti in protesta proti Jugoslaviji izobesijo črne zastave. Ta proglas, katerega je izdala in razposlala somboteljska madžarska iredentistična centrala za Prekmurje in Gradiščansko, je prvič opozoril našo javnost in naše časopisje na funkcijo, ki jo Sombotelj vrši na našem in avstrijskem obmejnem ozemlju. Ta funkcija mu je bila poverjena s strani Budimpešte, vodstvo centrale se pa nahaja večinoma v rokah madžarskih in madžaronskih emigrantov, ki so po zasedbi pobegnili na Madžarsko in se tam nastanili.

Osnovo in denarna sredstva daje akciji »Društvo probujočih se Madžarov«, ki je osnovalo slične centrale tudi v vseh drugih važnejših obmejnih centrih, kakor v Veliki Kaniži, Pečuju, Segedinu itd., centrala sama pa obstoja iz posebnega komiteja, ki vzdržuje svojo stalno pisarno ter izdaja za propagando med madžarskim ljudstvom tudi svoje tedensko glasilo »Ujnop«. Med njene glavne naloge pa spada točno zasledovanje vseh dogodkov na »neodrešenem« ozemlju, t. j. v našem Prekmurju in avstrijskem Gradiščanskem, vzdrževanje cele vrste zapornikov in špicljev ter širjenje nezaupanja napram našim in avstrijskim oblastem. Da bi prekmursko in gradiščansko ljudstvo lažje pridobili zase, trosijo od časa do časa medenj alarmančne vesti, da je sedanje stanje samo začasno in da bo kmalu prišel čas, ko bo Madžarska vstala v vsej svoji veličini in združila pod žezlom krone sv. Štefana tudi Prekmurje in Gradiščansko.

Tako je somboteljska iredentistična centrala baje dajala v Prekmurje svoje-

časno tudi navodila, kako naj ljudstvo voli pri volitvah v narodno skupščino. Dalje je razširila preko meje trditve, da Prekmurje ni definitivno, ampak samo začasno pridruženo Jugoslaviji, a da bi ljudstvo še bolj zbegala, je pričela govoriti onim, ki je niso hoteli poslušati, z maščevanjem takoj potem, ko bodo zopet vzpostavljeni stari ogrski mejniki. V ta namen se je posluževala tudi pošte in v zaprtih kuvertah pošiljala take grožnje poedincem, našim in avstrijskim državljanom.

Namen somboteljske iredentistične centrale je skratka, vzdrževati ljudstvo v Prekmurju in na Gradiščanskem v stalni negotovosti in zbeganosti, da mu tako omaja vero v Jugoslavijo in Avstrijo ter prepreči konsolidacijo razmer v novem pravcu. Popolnoma v istem smislu pa delujejo tudi ostale madžarske obmejne iredentistične centrale, med katerimi je na jugu baje najbolj agilna ona v Pečuju, ki opravlja svoje hujšakško delo v Baranji. Baranja je po ozemlju in značaju ljudstva precej podobna našemu Prekmurju, zato je razumljivo, da se je madžarska teroristična akcija vrgla posebno nanjo. Vse to pa dokazuje, da so Madžari nepoboljšljivi kalilci miru v srednji Evropi, ki se poslužujejo vseh, tudi najbolj lažljivih in zahrbtnih sredstev, da bi dosegli svoj cilj: obnovo velike Madžarske. Ta njihova blazna akcija sicer ne bo obrodila sadu, a škodovati more vendar naši konsolidaciji in nacionalni in državni preroditvi naših obmejnih pokrajin, zato bi bilo potrebno, da bi ji naša javnost posvečala več pažnje kakor jo ji je doslej. Posebno na centralo v Sombotelju bo treba odlej budno paziti in poskrbeti za to, da se v Prekmurju onemogoči ali vsaj paralizira njena akcija.

Dragocena zbirka ur

V Nemčiji je umrl te dni v 75. letu svoje starosti Karel Marsel, znan po vsem svetu kot eden najboljših strokovnjakov za stare ure. Tudi sam je imel zelo veliko in dragoceno zbirko ur. Kot sin silomašnega kmeta je prišel Marsel zelo mlad v Berlin, kjer se je izučil urarske obrti. Že v svoji mladosti je pričel zbirati ure, l. 1908 pa je imel že najdragocenejšo zbirko na svetu. Amerikanski bogataš Pierpont Morgan je ravno letos kupil to zbirko za poldrugi milijon francoskih frankov.

Velikani pradaunine

Ameriški prirodoslovec prof. Barnum Brown, ki se že dolga leta bavi z raziskavanjem živali iz pradaunine, je izvršil približno pred enim letom paleontološko ekspedicijo, ki je sedaj končana. Ekspedicija, ki je požrla skoro 300.000 dolarjev, pa je imela tudi naravnost neopričakovane uspehe. Profesor Brown je namreč našel okostja velikanskih živali iz prastare dobe, o kakršnih človeštvo dosedaj ni imelo niti pojma.

Znanstveni svet pač že pozna razne pravične živali iz pradaunine in se je našlo tudi že več okostij teh skrivnostnih bitij. Mnogi izvirajo iz takozvane »Jame dinozavrov«, velike votline v bližini mesta Vernala v državi Utah. Barnum Brown je bil prepričan o tem, da so v tej jami skrite še druge skrivnosti in se ni strašil nobenih težkoč, samo da še natančneje preišče »jamo dinozavrov«.

In njegovi naporji so imeli uspeh. Prof. Brown je našel namreč pri izkopavanju okostij dveh živalskih velikanih: okostje brontozaura in okostje diplodokusa, dveh živali, o katerih velikosti si dandanes človeštvo sploh ne more ustvariti prave slike. Okostje brontozaura je 19 m 80 cm dolgo in 16 m visoko, okostje diplodokusa pa je le nekoliko manjše. Napram živalim, ki dosežajo višino dvonadstropnega poslopja, so namreč pravcati prikljanci, sloni, sedaj največje še živeče živali pa so napram brontozauru kakor holhe napram slonom. Pračloveku pa te

živali nikakor niso bile nevarne: bile so dobrohotne in so se prehranjevale samo z rastlinami. Kljub ogromni velikosti so postale čisto celo žrtev mnogo manjših roparskih živali.

V Newyorku je muzej, v katerem so spravljena okostja teh živali iz človeške pradaunine. Največje med temi okostji je ono tyranosaurusa, strašne roparske živali prastarih časov: dolgo je 12, visoko pa 5 metrov. Okostja, ki jih je našel sedaj profesor Brown, pa so torej še mnogo večja in pridejo istotako v ta muzej.

Brontosaurus in diplodokus sta živila pred več milijoni let, čeprav si učenjaki še niso popolnoma na jasnem, za koliko milijonov let gre. Ve se le toliko, da so te velikanske živali živele najmanj 50—100 milijonov let pred nami.

Boj proti megli

Megla je še vedno najnevarnejši sovražnik aviatike. Zahtevala je že toliko žrtev, kakor nobena od ovir, ki se stavi na pot zmagovitemu zrakoplovstvu. Izumitelji so vendar uspeli s pomočjo Neonovih luči vsaj toliko razsvetliti meglo, da služijo svetle točke v orientaciji letalcu, ni pa še sredstvo tako popolno, da bi se dalo tudi v zadostni meri razsvetliti teren za pristajanje. Zadnji čas se bavijo fiziki z idejo, ki bi vendar lahko vsaj z aerodromov odpravila meglo. Ker tvorijo meglo kondenzirani hlapci, bi se dalo odpraviti na ta način, da bi se hlapce segrevalo, ki bi se pod vplivi gorkote dvigali in bi postalo ozračje zopet prozorno. Na tej zasnovi so že pričeli vršiti poizkuse in razprševali meglo. Izračunali so celo, da bi se s 13 tonami premoga v eni uri lahko segrelo 180 m³ prostrana ploskev v toliki meri, da bi se megla iz prezasičenosti razredčila in tako omogočilo zanesljivo pristajanje. Potrebne kalorije so zaenkrat izračunane le teoretski, dočim računajo, da se bo v praksi porabilo več premoga, kar bo zračni promet sicer v znatni meri zavarovalo, toda silno podražilo. Življenje potnikov bo sigurnejše, toda vprašanje je, ako se v praksi ne bodo pojavile tudi nove težave in neprilike.

O kadilcih in kajenju

Sir Walter Raleigh, veliki pirat in znani pomorščak, ki se mu imamo zahvaliti, da je spravil v 16. stoletju tobak v Evropo, je kljub najstrožji prepovedi tako strastno kadil, da je bila njegova soba vedno zavita v mogočne oblake dobro dišečega tobačnega dima.

Nekoč je svojega slugo, ki je bil sicer zaposlen le v njegovi vili na deželi, vzel s seboj v London in mu naročil, naj priinese vrč vode v sobo. Sluga je vstopil in šel naravnost proti svojemu gospodarju. Na svoje veliko začudenje je zapazil, kako je njegov gospodar pihal dim iz ust. Prestrašen, je sluga zliil veliki vrč vode na glavo svojega gospodarja in začel vpiti: »Na pomoč, na pomoč, moj gospodar gori!«

Kurfürst Veliki je imel med svojimi služabniki tudi zamorca Salima, ki ga je uporabljal pred vsem za to, da je raznašal njegova naročila po deželi. Zamorec je bil kmalu poznan kot »telesni tekač«. Kljub temu pa ga je vse občudovalo. In to po vsej pravici. Saj je bil za tedanje čase zamorec nekaj izrednega za ljudi. Nekoč se je Salim počasi sprehajal. Pot ga je peljala mimo okna male kmečke hiše. Kmet je gledal skozi okno na cesto in bil silno presenečen, ko je zapazil zamorca in vrh tega še v tako fantastični uniformi. Najbolj čudno pa se mu je zdelo, da je zamorec Salim kadil pipo in pihal slastno dim v zrak. Kmal je zaprl usta in nos od presenečenja, kaj takega namreč še ni videl! Salim pa je to presenečenje popolnoma napačno tolmačil. Ponudil je smehljaje kmetu svojo pipo, češ, naj še on parkrat potegne. Toda kmet se je zgrozil in zaklical: »Ne boš satan, ognja ne žrem!« nakar je od strahu zaloputnil in zaprl okno ter se skril v sobi.

Amerikanski milijonarji, visoki dostojanstveniki, celo kralji in knezi, med njimi tudi angleški kralj Jurij, si dajo svoje cigare delati v Havani. Posebno priljubljena vrsta, ki jo dobe le trije ljudje na svetu, je 17 cm dolga cigara, ki velja 7 mark komad.

Cigare, ki jih delajo samo za angleškega kralja, so posebno velike in debele. Dolge so 22 cm in imajo na najdebelejšem mestu skoro 6 cm v premeru. Napravljene so seveda iz najbolj plemenitih tobakšnih vrst. Delavec, ki zvija te cigare, dobi za vsak komad 2 marki plačila, cigara sama pa velja 11 mark in se lahko dobi samo v tovarni v Havani, kjer jih izdelujejo. Je to vsekakor lep spomin na Havanno, kajti kdor kadi te cigare, se lahko smatra za kralja ali pa za milijonarja.

Na Daljnem vzhodu so še pred nekaj desetletji kadili skoro izključno opij. Šele izredno energične in stroge odredbe ter ogromno prosvetno delo je moglo za tretjo to usodepolno strast.

Najslabši konzumenti tobaka so Japonci. Oni se poslužujejo miniaturnih pip, katerih glava ima približno velikost naprstnika, ali pa kake majhne, zelo tenke zvite cigare. Vzrok za majhen konzum tobaka na Japonskem pa je iskati v visoki carini in varčnosti Japoncev.

Pes za pol milijona dinarjev

Ne čuje se vsak dan, da bi bil kdo pripravljen plačati za psa, pa naj ima še take lastnosti, kar pol milijona dinarjev, torej že veliko premoženje. In vendar je mister Gage, ki ima seveda zelo globok žep in si tudi lahko dovoli tak dragocen in popolnoma ameriški sport, plačal nič manj kot pol milijona dinarjev za psa »Pina«, znanega dirkača, ki je bil dosedaj last londonskega draguljarja Turnerja. Kupčija je bila izvršena kratkim potom: pogajanja so se vršila telefonično med Londonom in Shrewbuirom v Ameriki, torej kar med dvema svetovoma.

Ne kadim več...

»Ali ste dali svoji ženi mali zvezek o varčnosti, o katerim ste pred kratkim govorili.

»Da.«

»In kakšen je uspeh?«

»Sedaj ne kadim več.«

Sport

Razpis lahkoatletskega mitinga.

ISSK Maribor, SK Rapid in SK Železničar prirede dne 1. novembra 1929 ob 8. uri na igrišču SK Rapida lahkoatletski miting.

Tekmuje se brez handicapa po sledenjem redu:

I. P o d m l a d e k; razred B od 16—18 let. 1. tek 200 m, 2. skok v daljavo z zaletom.

II. D a m e: 1. tek 60 m, 2. met kroglice, 3. skok v daljavo z zaletom.

III. S e n i o r j i: 1. tek 100 m, 2. met kroglice, 3. skok v višino z zaletom, 4. tek 800 m, 5. met diska, 6. skok v daljavo z zaletom, 7. tek 3000 m, 8. skok v daljavo brez zaleta, 9. štafeta 4 krat 100 m.

Prijavnina znaša Din 5.— za osebo in Din 2.— za disciplino.

Prijave je poslati na naslov: Sport-Roglič, Maribor, Grajski trg, najkasneje do 25. oktobra 1929.

Miting se vrši po pravilih J. L. S. S. Tekališče ima štiri nedvignjene zavoje, meri 430 m, ter posuto z ugaski.

LNP in »obglavljenje« Maribora.

LNP je res zanimiva sportna instanca za pospeševanje slovenskega nogometa. Dva meseca prepovedi igranja je zanj nagrada, ki je bil deležen ISSK Maribor, vodilni klub mariborske oblasti, kmalu po svoji desetletnici. Podeliti kazni je lahka stvar, utemeljiti razloge pa je težavnejše. Kdor pozna temeljito pravila naših sportnih instanc, bi si spričo modrostnega ukrepa LNP, ki je pač mogoče ob zabavnem razpoloženju, ne pa po resnem in stvarnem razmišljanju, si pač lahko ustvari jasno sliko, kako površno je poslovanje sedanjega podsaveza.

Pravila v resnici predvidevajo tako kazni, kakršne je bil deležen »Maribor«, to da razlog mora biti tehten in nominiranje neverificiranega igralca za tekmo mora imeti poseben namen, ne pa zgolj svrha preizkušnje za medmestno tekmo v slučajju, da bi se bil igralec pri treningu uveljavil in si pridobil zaupanje MO. Zgodilo pa se je, da je padel prireditelj v nemilost pri LNP-u mesec dni po »kršitvi« pravil, predno je pač nekdo izmed dobrotnikov in pospeševateljev našega sporta zadevo prebavil in iztaknil paragraf za obglavljenje. »Maribor« bo baje zoper kazni protestiral, kar pa bržčas ne bo rodilo dobrih posledic, kajti v protestnem tonu se pogovarjati z gospodi, ki vedrijo v podsavezu, bi lahko bilo ugodno. Škoda pa je tudi 100.— Din, ki jih je treba priložiti protestu. Razen tega pa bi se na tak način dalo podsavezu tudi priliko za podelitev milosti, ki bi bila pač bolj sramotna, kakor sprejetje neupravičene kazni, o čemer so si gospodje v Ljubljani docela na jasnem. Čemu bi izgubljali o tem besedi, ko se vendar cilji, nameni in svrhe podsaveza vzvišeni nad sleherno kritiko.

SK. Železničar.

Lahkoatleti se pozivajo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se bo vršil v soboto ob 15. na igrišču. Nogometaši imajo sestanek ob 18. v gostilni Laufer. Potne liste naj prinesejo s seboj.

Ljudska samopomoč v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ Din 53.000.— na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo

Redek ciganski pogreb

V okolici Leedsa v Angliji žive člani nekega ciganskega plemena, starega že več sto let. Ko je nedavno umrla neka 24 letna ciganka iz tega rodu, so ji pripravili pogreb po starih običajih. Znesli so skupaj vse njeno imetje v gotovini in premičnini ter potem z njenim truplom vred sežgali. Z uničenjem lastnine se skuša preprečiti, da bi množ pokojnice premišljeval o težki izgubi, ki ga je zadel s smrtjo njegove žene.

Spominjajte se CMD

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 199

»Juana, oboževana sestra moja, ti nisi hotela miru, nisi hotela sreče, ki sem jo pripravljala zate!... Izpolnila si žalostno svojo usodo do kraja, in tvoje sanje, uboga kurtizana, tako nedolžna kljub vsemu in tako čista, tvoje sanje so te umorile! Z Bogom torej, Juana... spavaj v večnem miru teh angelskih sanj, dočim bom jaz nadaljeval strašne sanje svojega prokletstva...«

Sklonil se je, vzdignil njeno blede glavo in ji pritisnil na čelo vroč bratovski poljub.

Nato je vstal.

Njegove solze so se bile posušile kakor ob dotiku žgočega ognja, ki je gorel v njegovi notranjosti.

Se enkrat se je ozrl na Juanino telo, nato pa se obrnil nagloma, in začudena množica se je razmaknila na dve strani, ko je odhajal.

Rolandove oči so iskale policijskega načelnika.

Zagledal ga je par korakov od sebe.

»Gospod,« mu je dejal, »rekli ste, da ste mi hoteli storiti veliko uslugo!«

»Tako je, gospod.«

»Torej — dati vam hočem priliko; potem vas bom smatral odvezanega kakršne koli hvaležnosti, ker pravite, da mi hočete biti hvaležni.«

»Govorite, gospod.«

»Kakor kaže, ne bom mogel ves dan razpolagati svobodno sam s seboj... pobrigati se moram za žive... mrtvi ne potrebujejo več ničesar. Toda želel bi, da se priredi tej nesrečnici dostojen pogreb...«

Roland Kandiano si je segel naglo z roko preko oči...

Toda brž se je osvestil in izvlekel iz svojega pasa pest cekinov. Guido Džennaro je odmahnil, da jih noče.

»Vzemite,« je dejal Roland z glasom, ki ni trpel ugovora. »Jaz želim ta pogreb, torej je naravno, da ga plačam jaz in nihče drugi.«

Policijski načelnik je vzel denar in se naklonil, rekoč:

»Zgodilo se bo po vašem ukazu, gospod. Ta ženska bo pokopana, kakor da je patricijska hči.«

»Hvala vam. A zdaj me pustite samega...«

»Gospod...«

»Kaj še hočete?...«

»Kolne mše vam, da je tisto, kar sem vam imel povedati, zadeva največje važnosti.«

Roland se je zdrznil.

Guido Džennaro je iztegnil roko proti Juaninemu truplu.

»Glejte, ta je mrtva,« je zamrmral. »A zdi se mi, da živi nekdo drugi, ki ga je še mogoče rešiti.«

»Pojdiva!« je dejal Roland naglo.

V tem trenutku se je berič, ki je bil prej v cerkvi,

dotaknil Džennarove roke.

Policijski načelnik se je ustavil, dočim je Roland, potopljen v mračno sanjarijo, nadaljeval svojo pot proti cerkvi.

Berič je pokazal z roko na Rolanda, ki je izginil za cerkvenimi vrati.

»Ali ga ne spoznate?« je dejal.

»Ne,« je odgovoril Guido Džennaro hladno.

»A jaz ga poznam!« je vzkliknil berič, žareč od radosti. »To je Roland Kandiano!«

Policijski načelnik se je okrenil proti šestorici beričev, ki je hodila za njim, kjerkoli se je mudil.

Ovadu si je mislil: Moja sreča je gotova.

Guido Džennaro pa mu je položil roko na vrat in ga pahnul prihitevšim beričem, rekoč:

»Odvedite tega moža k meni, vtaknite ga v zapor in pazite nanj; zarotnik je.«

In še tisti hip so odgnali ovaduha, bledega od groze.

»Bedak!« je zamrmral Džennaro. »Bedak, ki bi mi bil kmalu pokvaril vso mojo kombinacijo!«

Meneč si roke, se je vrnil v cerkev in poiskal Rolanda, ki se je naslanjal s hrbtom ob stebler ter z izgubljenimi očmi obujal v svojih mislih strašni prizor, ki ga je videl pred par minutami. In vračaje se s časom nazaj, se je tudi spominjal minute, ko mu je Juana pravila, na kak način si je priskrbel potrebni denar, da bi otela njegovo umirajočo mater.

Pojavljanje Guida Džennara ga je zbudilo iz njegovih nemih in mračnih premišljevanj. Nejevoljno je stresel glavo, kakor da bi si hotel reči:

»Nimam se pravice zamišljati... Bolečina in radost, vse mora iti mimo mene... jaz se nimam pravice ustavljati na cesti, da bi se nasmejal ali razjokal.«

Z migom roke je povabil policijskega načelnika, naj govori.

»Gospod,« je povzel nato Guido Džennaro, »zdi se mi, da sem vam prakvar povedal dovolj in vam razodel, kako se mi je posrečilo sestaviti vsebino vaše misli in slediti korak za korakom, ako že ne vašim dejanjem, pa vsaj vaši volji. In, četudi zdaj ne poznam vseh vaših del, poznam vendarle vaše namere. Zadnji dogodek, ki se je pripetil ravnokar, spada tudi v to serijo, in Sandrigova smrt se mi vidi popolnoma razložljiva... dočim me smrt one mlade ženske nekoliko preseneča...«

»Pustiva to!« je zamrmral Roland, ki se mu je obliče krčilo od prevelikega napora, s katerim je premagoval svojo bolelost.

»Pustiva, gospod. In zdaj sva pri zaključku, ki se nudi iz vsega; kar sem vam imel čast razložiti. Moj logični in — vsaj zame — nepobitni zaključek je, da se gibljejo vse vaše misli, vsa vaša dejanja in vsa vaša volja okrog ene same osebe... ženske, ki je ne bom imenoval... saj ste gotovo že uganili, koga mislim!«

»Leonora!« je zamrmral Roland, ki ni mogel zadržati tega vzkrika svoje duše; a zamrmral je to ime tako tiho, da ga Džennaro ni mogel slišati.

»Okrog te ženske se gibljejo ali so se gibale tudi

osebe, ki ste jim napovedali strašno vojsko, o kateri sem pravkar govoril. Zaključujem, gospod, da je vaše srce priklenjeno z mogočnimi vezmi na omenjeno visoko gospo, in če vam dam možnost, oteti jo smrti, da je to zares isto, kakor če bi bil rešil vaše lastno življenje...«

Policijski načelnik je pomolčal nekaj hipov; nato je dejal počasi:

»Gospod, govoril sem z vso poštenostjo, ki sem je zmožen. Zdaj čakam, da mi pokažete vsaj z eno besedo, vsaj z znamenjem, da sem pravilno razložil položaj, izkratka, da se nisem zmotil... kajti drugače bi vse kar vam imam povedati, ne imelo nikakega smisla.«

Rolanda je treslo strašno razburjenje, kakršnih je bil okusil le malo do tistega dne. In ta pojav moralne desorganizacije ga je zalotil v trenutku, ko je bil pogled na mrtvo Juano že itak zadal težak udarec njegovi tolikanj občutljivi duši.

Guido Džennaro ve očitno za kako strašno nevarnost, ki preti Leonori.

Kaj je storiti?...

Ali jo naj reši?... On! Rešiti Leonoro!... Zakaj? Čemu?... S čim zasluži ona, da bi si belil glavo zaradi nje? Kaj še dolguje ženski, ki je osramotila njegovo ljubezen ter jo pahnila z idealnih višin, kjer je kraljevala ob znožju njene podobe?

Odpustil ji je, da... Toda — da bi jo branil!...

Odpustil ji je, da; podelil ji je svoje odpustčanje. Ne brigati se zanjo — to more; pozabiti, da je ona sploh na svetu!

»Ona je v nevarnosti!« je kričalo v njegovi duši, dočim so mu mučni vzdihli trgali grlo in so se mu nohtje krčevito zadirali v dlani. »Ona je v nevarnosti! Kaj me briga! Ali je prišlo njej na um, da bi rešila mojo mater, ko je reva umirala od žalosti in bede? Ali se je spomnila, da bi pomagala mojemu očetu, živemu ob javni dobrodelnosti, kakor mi je dejal tisti zverinski župan v Nervezi? Ali je mislila na to, da bi otela mene, ko sem ječal pokopan v globoki temnici! Prava reč, da je preprečila mojo aretacijo v hiši na Olivolskem otoku! Saj bi jo bilo razburilo in vznemirilo, če bi me bili zaprli še enkrat... Sicer pa si takrat ni upala, da bi mi rekla le besedo. S tem, da je obvarovala mene, je obvarovala sebe samo. Oh, nekdanje čase, ko sem hitel še vsak večer na Olivolski otok — če bi mi bil takrat kdo rekel, da Leonora ni najčistejši vzor ljubezni, samozatajevanja in požrtvovalnosti, združenih v najplemenitejši duši na svetu, ubil bi ga bil! Toda, dočim sem dolbel svoj rov, da bi se mogel zopet približati, in so mi nohtje krvaveli ob kammu ter sem rjul od ubupa, je premišljala ona samo o tem, kako bi nadomestila ugrabljeno ljubezen z drugo ljubeznijo! Ah ti uboga in čista zaročenka! Ona je v nevarnosti! Prav je; ali ni to kazni, ki prihaja nad njo za njen greh? Zakaj se postavljam med njo in med pravično plačilo, ki ji ga pripravlja usoda brez mojega sodelovanja?«

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in socialnim namene občin; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, doplovanje in oglaševanje ali trgoveškega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Vse vrste pletenin po meri, ženske obleke, veste, puloverje, zimsko spodnje perilo, nogavice in vsakovrstna popravila izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje: Strojna pletarna, Vojašniška ulica 2. 2318

Sobo in črkoslikanje izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Prazno, solčno sobo oddam takoj mirni stranki. Kuhanje v sobi prepovedano. Vrbanova ulica 61, pritličje. 2706

Mizarstvo Anton Marušič, Pristaniška ulica (vogal Pristan) se priporoča cenjenemu občinstvu za vsakršna v to svrhu spadajoča dela od najenostavnejše do najfinejše vrste. — (Renoviranje starega pohištva). Cene zmerne, solidna in točna postrežba. 2643

Dijake sprejem na stanovanje takoj, tik šol. Naslov v upravi Večernika. 2716

Meblovano sobo oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov v upravi lista. 2714

Veliko zračno lepo meblvano sobo, solčna stran (pripravno za dva gospoda) oddam takoj. Naslov pove uprava »Večernika«. 2642

Meblovano sobico oddam takoj eni osebi. Koseskega 35. 2715

Zakonca brez otrok gresta za hišnika, mož ključavničar. Naslov pove uprava Večernika. 2712

Lep velik lokal, pripraven za delavnico ali trgovino takoj oddam. Taborska ulica 8. 2707

Sprejem takoj ali s 1. novembrom dva dijaka v celo oskrbo. Din 700.—. Maistrova ulica 16, I. nadstr. — Istotam oddam elegantno meblirano sobo, separatni vhod, električna luč, dvema osebama. Cena po dogovoru. 2708

Prazno sobo s posebnim vhodom oddam takoj samcu ali samici. Naslov v upravi Večernika. 2710

Hladilnik za gostilno ali domačo uporabo v dobrem stanju ugodno prodam. Naslov v upravi Večernika. 2711

Zanesljivo dekle, srednje starosti išče mesto postrežnice za nekaj ur dnevno. Naslov v upravi Večernika. 2709

Fotografiram vse! Portreti, brzoslike, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Krasne pletene obleke v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Pisarniška moč z večletno prakso išče zaposlenja. Ponudbe na upravo pod »Nastop takoj«. 2675

Za damske plašče
blago v veliki izbiri pri tvrdki
Franjo Majer, Maribor
KAJENJE JE STRUP!

Vsak se lahko igraje odvadi zdravju škodljivem kajenju, z našimi „EX“-tabletami. V 14 dnevih prestane tudi najstrastnejši kadilci, ako vzame „EX“-tablete dnevno trikrat. So popolnoma neškodljive. Omot Din 30.— in poština. Cela kura pet omotov Din 145.—, franko.

2407 Razpošilja po povzetju
„Aurora“ Sekt. 19, Novisad, Zeljezniška 38.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Novo otvorena trgovina s premogom in lesom

Tinnauer
Maribor 2541

Gregočičeva ul. 9
vhod tudi skozi Slovenska ul. 8
se priporoča cenj. občinstvu za blagohotna naročila.
Cene brezkonkurenčne!
Postrežba točna in solidna!

BRITVICE

Gillette, Mem extra, Mem de Luxe, Mond extra, Timor in vse brivske potrebščine nudi najugodnejše galanterijska trgovina

Drago Rosina
Vetrinjska ulica št. 26.

Razpis!

Cerkveni konkurenčni odbor v Zgornji sv. Kungoti razpisuje oddajo vseh popravil pri cerkvi, stolpu, vseh nadarbinskih cerkvenih in župnijskih poslopij v Zgornji sv. Kungoti. Vsa dela, zidarska, tesarska, kleparska, mizararska, pleskarska itd., se oddajo skupno enemu stavbeniku. Interesentje se prosijo, da oddajo svoje pismene in pravilno kolekovane ponudbe župnišču v Zgornji sv. Kungoti do 31. oktobra t. l. do 10. ure dopoldan. Odbor si pridrži pravico proste oddaje dela brez ozira na višino ponudbe. Prekritje cerkve in novo pokritje župnišča se mora izvršiti še pred zimo.

Zg. sv. Kungota, dne 22. oktobra 1929.

Cerkveni konkurenčni odbor Zg. sv. Kungota

Izdaja Konzorci »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.